

TÜRK TOPLUMUNDA GÖRÜLEN HYMEN TİPLERİ
ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

DEMİR, N., ÖNVURAL, A., MADEN, O., CELİLOĞLU, M.,
ÖZGÖREN, B.

ÖZET: Bu çalışmada 172 virgo kadında hymen tipleri incelendi, sınıflandırıldı, bölgelere göre dağılımı incelendi ve klinik önemi vurgulandı.

ABSTRACT: Namık DEMİR, Ata ÖNVURAL, Orhan MAĞDEN, Murat CELİLOĞLU, Bilge ÖZGÖREN, Dokuz Eylül University Faculty of Medicine, Department of Gynecology and Obstetrics and Department of Anatomy and Histology.

A study of hymenal types in Turkish Population: in this study, hymens of 172 virgin females were examined, classified, and were grouped according to the geographical regions and its clinical importance was stressed.

Anahtar sözcükler: Hymen tipleri, hymenal atrezi

Key words: Hymenal types, atresia hymenalis

GİRİŞ: Eski Yunanlı'larda düğün günü gelin götürülürken söylenen şarkılara **HYMENAOSUS** derlerdi. ¹Bu tanrının da adı **Hymenaeus** idi. Zifaf gecesi kızlık zarı bu tanrıya adandığı için bu zarın adına **Hymen** denmiştir. Çeşitli toplumlarda hymene verilen önem ve anlam değişiktir. Mecazi anlamda, bir çok toplumda hymen çağlar boyunca saflık ve temizlik sembolü olmuştur. Tevrat'da kızıktan söz edilmede ve kızlığın bozulması evliliğin ilk peccesi kızın kan gelmesi şeklinde tanımlanmaktadır. Kızlık zarı bozulmuş kızı "bakire" denir. Arapça'da bunun karşılığı "Arra" olup, delinmemiş inci veya üzerinde yürünmemiş kum demektir. Fransızca "virginite" denir. Kızlık zarının ilk kırtulması kızlığın bozulması anlamına gelmektedir. Fransızlar, bunu çiçeğini dökmek, tazeliğini gidermek anlamındaki "deflorasyon" kelimesi ile ifade ederler (2,3,7).

Yard.Doç.Dr.Namık DEMİR, Prof.Dr.Ata ÖNVURAL, Dr.Murat CELİLOĞLU,
Dr.Bilge ÖZGÖREN, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı, Doç.Dr.Orhan MAĞDEN, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Anatomi Histoloji Embriyoloji Anabilim Dalı.

Hymen ülkemizde çeşitli adli ve sosyal sorunların kaynağı olmaya devam etmektedir. Bu yapı, kaynaşmış paramezonefrik kanalların kaudal ucuna ürogenital sinustan ayrılan membranöz bir yapıdır. Vestibulumu bakan bir ön yüzü ve vaginal kanala bakan bir arka yüzü vardır. Ön yüzü daha çok deri arka yüzü mukozaya karakterindedir. Hymenin ortasında normal olarak menstruasyon kanının ve sekresyonların akması için bir açıklık vardır. Hymenin biri vagina duvarına yapışık diğeri serbest ostiumu çevreleyen iki kenarı vardır(3). Hymen çocukluk çağında dış ortandan gelebilecek mikroorganizmalara ve yabancı cisimlere karşı doğal bir koruma baredir. Daha sonra adolesan çağda hormonal dengenin değişmesi ile birlikte olgunlaşan vagina ve vaginada gelişen flora nedeni ile hymenin biolojik işlevi sona ermektedir. Hymenal açıklığın olmadığı imperfore hymenlerde durum genellikle pubertede farkedilir. Fakat daha önce bebeklik çağında da obstrüksiyon bulguları verebilir. Bazen obstrüksiyonun yukarisında aşırı servikal mukus sekresyonuna bağlı olarak mukoid sıvı birikebilir. Buna **Hydrokolpos** veya **Mukokolpos** denir. Ayrıca menarştan sonra **Hematokolpos** gelişmesi ve diğer genital organ anomalileri ile beraber bulunabilmesi açısından klinik öneme sahiptir (1,5). Ayrıca zarın kalın olduğu ve esnek olmadığı durumlar koitus sırasında ağrı ve güçlük yaratabilir.

Bu çalışmada toplumumuzda görülen hymen tiplerinin dağılımını saptamayı ve hymen imperforatus'un önemini belirtmeyi amaçladık.

MATERYAL VE METOD: Ocak, 1986 ve Mart 1989 tarihleri arasında çeşitli jinekolojik yakınmalar ile Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniği ile İzmir Kadın Hastalıkları ve Doğum Hastanesine başvuran virgo olguların hymen tipleri incelendi. Olguların muayeneleri lithotomy pozisyonunda, büyük ve küçük dudaklar tutulup, öne ve biraz yukarıya doğru çekilerek önce çıplak gözle bithare kolposkopi ile (Karl Kaps, 20x) yapıldı. Olguların doğum yerleri ve hymen tipleri Şekil 1 ve Şekil 2'de görülen protokola kaydedildi.

SONUÇLAR: Çalışma süresi içinde toplam 172 olguda hymen tipi belirlenmiştir. Olguların yaş dağılımları 5 ile 32 arasında değişmekteydi. Yaş ortalaması 18.4+/-2.56 idi. Hymen tiplerinin dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir. Buna göre en sık rastlanan hymen tipi hymen anularis olup, 114 olguda (%66.2) gözlenmiştir. Daha sonra sıklık sırasına göre 35 olguda (%20.3) hymen semilunaris, 10 olguda (%5.8) hymen labiale, 7 olguda (%4.0) hymen septata, 3 olguda (%1.7) hymen cribriformis saptanmıştır.

İki olguda (%1.1) atresia hymenalis gözlenmiştir. Hymenler iç kenarlarının yapısına göre gruplandırıldıklarında Tablo 2'deki sonuçlar alınmıştır.

Hymen tiplerinin bölgelere göre dağılımları Tablo 3'de gösterilmiştir. Olguların büyük çoğunluğu (%47.6'sı) Ege Bölgesinde olmalarına karşılık geri kalanları 5 bölge arasında dağılmaktaydı.

Tablo 3. Bölgesel kökeni göre hymen tiplerinin dağılımları

BÖLGE	HYMEN ANULARİS	HYMEN SEMİLUNARİS	HYMEN CRİBRİFORME	HYMEN SEPTATE	HYMEN LABİALE	HYMEN ATREZİK	TOP	%
EGE	55	14	1	4	8	0	82	47.6
MARMARA	6	3	0	0	1	0	10	5.8
AKDENİZ	5	5	0	1	0	0	11	6.4
KARADENİZ	9	1	0	0	0	0	10	5.8
İÇ ANADOLU	17	5	1	0	0	0	23	13.4
DOĞUANADOLU	14	5	1	1	1	2	24	14.0
G.DOĞU ANA.	8	2	0	1	1	0	12	7.0

TARTIŞMA : Hymenin şekil ve yapısı kişiden kişiye değişmektedir. Değişik çalışmalarda hymen tiplerinin sınıflandırılması farklı yapılmıştır (4,5,7). Tiplerine göre: Hymen anularis (Halkamsı hymen), atresia hymenalis (deliksiz hymen), hymen cribriformis (eleksi hymen), hymen semilunaris (yarımay görümlü), hymen labiale (dudaksı hymen), hymen septate (bölümlü hymen) olarak gruplandırılır. Ayrıca hymen septate'nin de deliği arasında kupa kağıda görümlü, bir deliği daha geniş olan, perine delikten vulvaya doğru yarıktır bulunan tipleri de vardır. Hymen içi kenarına göre ise düz kenarlı, loblu hymen, hymen denticulata (dişli hymen), hymen corollaire (taçlı hymen), hymen frangé (saçaklı hymen) şeklinde sınıflandırılmaktadır. Ayrıca hymeni sertlik ve esnekliğine göre de sınıflandıranlar da vardır (7).

Ege ve arkadaşlarının (3), 1976 yılında yaptıkları çalışmada en çok rastlanan hymen tipi hymen anularis (%93.4) olarak bildirilmiştir. Bizim olgularımızda da biraz daha düşük oranda olmakla beraber (%66.2) hymen anularis en çok rastlanan hymen tipini oluşturmuştur. Buna karşılık hymen semilunaris olgularımızın %20.3'ünde saptanırken, aynı hymen tipi Ege ve arkadaşları tarafından %3.5 oranında bulunmuştur.

Mor ve Merlob(5), 1986 yılında yeni doğanların hymen tipleri üzerine yaptıkları çalışmada, farklı tiplere ve tanımlamalara kullandıklarına rağmen, benzer şekilde ventral orifisali hymen tipine %80.8 oranında rastlamışlardır. Aynı çalışmacılar yeni doğanda buruşuk irregüler bir hymenin veya hymenal bandın, diğer organ malformasyonları açısından dikkatli bir araştırma yapılmasını gerektirdiğini de belirtmişlerdir.

İç kenarlarına göre hymen ayrımında, 87 olguda (%50.6) düz kenarlı hymen, 67 olguda (%39.0) loblu hymen, 16 olguda (%9,3) hymen denticulata, 2 olguda (%1.1) hymen frangé gözlenirken, hymen corollaire tipindeki kenarlı hymen'e hiç rastlanmamıştır. Ege ve arkadaşları (3) çalışmalarında zar kenarlarını çentikli ve çentiksiz olarak iki gruba ayırmışlar ve %56.6 olguda çentiksiz, %42.3 olguda çentikli %1.0 olguda belirsiz olarak değerlendirmişlerdir.

Hymen tiplerinin bölgelere göre dağılımı Tablo 3'te gösterilmiştir. Bölgesel dağılımdaki farklılıkların istatistiksel olarak önemli olup olmadığı Ege Bölgesi dışındaki bölgelere ait olgu sayısı yetersiz olduğundan saptanamamıştır. Bu konuda daha geniş olgu serilerine gereksinim vardır. Ancak 2 hymenal atrezi olgumuzun da Doğu Anadolu kökenli olması dikkat çekicidir.

Burada değinmek istediğimiz diğer bir konu da hymen tiplerinin araştırılmasında ortaya çıkan hymen imperforatus vakalarıdır. Özellikle bu tür olgular orta ve üst vaginada komplet bir transvers septum ile veya alt vaginada bir septumla ortaya çıkarlar(4). İkinci grubun cerrahi olarak düzeltilmesi birinci gruba nazaran daha başarılabilir. Önemli olan konu, cerrahi bir işlemle imperforatus nedeni ile birikmiş olan kanın emenajını sağlamak, dolayısı ile endometriosisi önlemek fertilitite şansını koruyabilmektir.

Sonuç olarak; genç kızların en azından evlilik öncesi bir kez genital muayene yaptırılmaları genital anomali ve atrezielerin ayrıca daha önceden tanınmamış hymen imperforatus olgularının tanısı ve tedavisi ile olası kalıcı sterilizasyonun önüne geçilmesi açısından inkar edilmeyecek bir önem taşımaktadır.

KAYNAKLAR

1. Baranki, TA.: Treatment of congenital anomalies in girls and women. The J of Repro Med 1984; 29: 6, 376.
2. Dümen, H.: Cinsel Kültür 18. Baskı, Aış Baın ve imnat San. 1988; s. 18-19
3. Ege, B. ve ark.: Kızlık zarı üzerine bir araştırma. E.ÜTıp Fak. Dergisi, 1976; 3: 309.
4. Rock, AJ.: Et al: Pregnancy success following surgical correction of imperforate hymen coplete transvers vaginal septum. Obstet. and Gynaec. 1982; 59: 4, 448.
5. Mor, N. Merlob, P.: Reisner, SH: Types of hymen in the newborn infants. Eur. J Obstet and Gynecol Rep Biol 1986; 22: 225.
6. Mor, N. Merlob, P.: Configuration of the hymen. Am J Obstet Gynecol 1989; 5: 1253.
7. İtirkel, A.: Adli Tıp Güzel İstanbul Matbaası Ankara 1972; s. 199-201.

Şekil 1. Hymen annularis, loblu kenarlı

Şekil 2. Hymen septale, düz kenarlı

Şekil 1

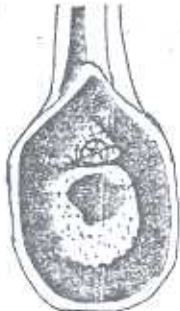
A
Hymen annularis
(halkamsı)

B
Atresia hymenalis
(deliksiz hymen)

C
Hymen cribriformis
(eleksi)

D
Hymen semilunaris
(ay görünümlü)

E
Hymen septale
(bölmeli)

F
Hymen labié
(dudaksı)

E₁
Kupa kağıdı görünümlü

E₂
Bir deliğinin daha
geniş olması

E₃
Geniş delikten
vulva kenarına
değın yarılmış

Şekil 2

2- Erkin iç kenarlarının şekillerine ilgili olarak hymen ayrımı;

A
Düz

B
Loblu hymen

C
Hymen genticulata

D
Hymen corolleaire

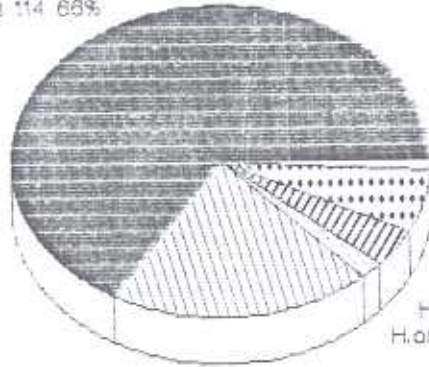

E
Hymen frangé

F
Gözlenen varyasyon
şekli

H.annularis 114 66%

A.hymenalis 2 1%

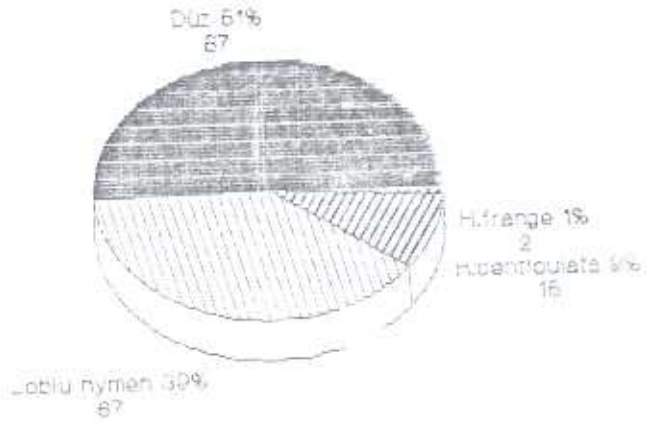
H.labiata 11 8%

H.septata 7 4%

H.orbiformis 3 2%

H.semilunaris 36 20%

Tablo 1. Hymen tiplerinin dağılımları.

Tablo 2. İç kenarlarının yapısına göre hymenlerin dağılımları.